

Sınıf Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilerin Eğitimleri Konusundaki Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları: Bir Durum Çalışması

Furkan KELEŞ*, Nurten KELEŞ**, Erdinç DURAK***

Öz

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımları kapsamında özel durum çalışması yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu amaç kapsamında amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme modeliyle Bayburt ilinde gönüllü 27 sınıf öğretmeniyle çalışma gerçekleştirilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik seminer ya da kurs almadıkları, alınan kursların ise yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin bu öğrencilerle uyum ve davranış problemi, veli ve okul idarecilerinin ilgisizliği gibi konularda sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Öte yandan sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimlerinde materyal kullanımı ve materyal bilgisi hakkında bilgi eksikliği yaşadıkları belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencileri belirleme ve ölçme değerlendirme konusunda desteğe ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen hizmet içi eğitimlerin daha detaylı ve kapsamlı olması, uygulamalı ve alan uzmanları tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli bireylere daha nitelikli eğitim vermelerine yönelik sınıf öğretmeni, veli ve okul yöneticilerinin iş birliği içerisinde çalışmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenleri, hizmet içi eğitim, özel gereksinimli birey

Makale Geçmişi

Geliş: 01/10/2024

Düzeltilme: 27/11/2024

Kabul: 04/12/2024

* Sınıf Öğretmeni, Cumhuriyet İlkokulu, 0009-0008-8585-4289, Trabzon, Türkiye, kelesfurkan6161@gmail.com

** Sınıf Öğretmeni, Şehit Kadir Tuncer İlkokulu, 0009-0009-8764-3888, Trabzon, Türkiye, nrtnfrkn@gmail.com,

*** Sınıf Öğretmeni, Çobandede İlkokulu, 0000-0002-2644-1192, Erzurum, Türkiye, erdinc.durak@hotmail.com

Atıf için: Keleş, F., Keleş, N. ve Durak, E. (2024). Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimleri konusundaki hizmet içi eğitim ihtiyaçları: bir durum çalışması. *OJCES*, 2(4), 194-220. <https://10.5281/zenodo.14556304>

Makale ek bilgisi: Bu çalışma, II. Uluslararası Dede Korkut Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde "Sınıf Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi" adlı sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Dünyaya gelmiş her bireyin çocukluktan yetişkinliğe birçok benzer özelliğinin yanında kendini başkalarından ayıran farklı özellikleri de vardır. Özel gereksinimli bireyler doğum öncesinden, doğum sonrasında çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri bakımından akranlarına göre beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyleri ifade etmektedir (MEB, 2018). Toplumdaki tüm bireylerin eşit hakları olduğu göz önüne alındığında özel gereksinimli bireylerin de akranları gibi eğitim alma hakları vardır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de özel gereksinimli bireylerin sayısının giderek arttığı (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 2017; MEB, 2020a; National Center for Education Statistics, 2019) düşünüldüğünde ilkokulda özel gereksinimli bireylerin eğitimlerinde sınıf öğretmenleri oldukça önemlidir. Özel gereksinimli öğrenciler, farklı öğrenme tarzları ve hızlarıyla sınıflarda bulunurlar; bu nedenle, öğretmenlerin onlara uygun öğretim stratejileri geliştirmeleri öğrenciler adına son derece önemlidir.

Özel gereksinimli öğrenci, kişisel ve gelişim özellikleri bakımından akranlarından belirgin düzeyde farklılık gösteren kişi olarak ifade edilmektedir (MEB, 2018b). Türkiye’de özel eğitim 1940 yılında ortaya çıkmaya başlamış günümüze kadar yasal düzenlemeler ile modern şeklini alarak devam etmiştir. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitim ihtiyacı akranlarıyla eşit eğitim alma imkânları çerçevesinde kaynaştırma-bütünleştirme yoluyla gerçekleştirilmektedir. Kaynaştırma eğitimi özel gereksinimli öğrencilerin eğitimde fırsat eşitliğinden faydalanmaları kapsamında uygulamaya konulmuş bir eğitim modelidir (MEB, 2018b). Okullarda özel gereksinimli bireylerin sayısının artması kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaşmasını tetiklemiştir. Bu öğrenciler için gereksinim duyulan dersle ilgili kaynak oda ve destek eğitim sınıflarında Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) hazırlanarak eğitim devam etmektedir. BEP öğrencilerin ihtiyaçlarına ve ilgi alanlarına yönelik hazırlanarak belirlenen amaçlara kısa zamanda ulaşmayı sağlayan bir özel eğitim planıdır (MEB, 2018; Türk, 2011).

Özel gereksinimli bireylerin ilkokul yıllarında ilk karşılaşacağı kişi olan sınıf öğretmenlerinin de özel eğitim anlamında yeterliliklerinin üst düzey olması gerekmektedir. Sınıf öğretmenlerinin özel eğitim anlamında gerekli donanımına sahip olması, bu süreci iyi düzenlemesi öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerine daha küçük yaşlarda fazlaca katkı sağlayacaktır. Sınıf öğretmenleri önemli bir görev üstlenerek özel gereksinimli bireylerin topluma katılımlarına yardımcı olup onların potansiyellerini gerçekleştirmeleri için fırsatlar sunabilir. MEB’in (2020b) hizmet içi eğitim planlarına bakıldığında özel eğitim konusunda sınıf öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitimler yapıldığı görülmektedir. Literatürde yapılan bazı çalışmalara bakıldığında sınıf öğretmenlerinin ve adaylarının özel gereksinimli öğrencilere yönelik görüşlerinin incelendiği öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi hakkındaki fikirlerini belirttiği, yeterli olup olmadıklarını açıkladığı, hizmet içi kurslar almaları gerektiğini belirttikleri (Altun & Filiz, 2020; Yazıcı & Cumalı, 2022; Yazıcı & Uzuner, 2021) görülmüştür. Ancak sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerle ilgili hangi konuda kurslar almak istedikleri, bu konuda yapılan seminer ya da kursların yeterliliğinin araştırıldığı çalışmalara rastlanmamıştır. Ayrıca hizmet içi eğitimlerin etkili olabilmesi için öğretmen ihtiyaçlarının doğru bir şekilde belirlenmesi de çok önemlidir.

Literatüre bakıldığında, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği çalışmaların bireyselleştirilmiş eğitim programlarına odaklandığı (Söğüt & Deniz, 2018; Yüce Türk, 2022), özel eğitim öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerinin görüşlerini almaya odaklandığı (Acar, 2021; Karasu, Aykut & Yılmaz, 2014) görülmüştür. Öte yandan yapılan çalışmalarda, branş öğretmenlerinin deneyimleri incelenmiştir (Altuntaş, İlgin & Uygun, 2021; Sarılarhamamı &

Demirkaya, 2021). Ayrıca, müdahale programlarının özel gereksinimli öğrencilere etkisinin incelendiği nicel çalışmalar yapılmıştır (Camadan, 2012; Söğüt & Deniz, 2018). Çalışmalar incelendiğinde, ilkökul öğrencilerine yönelik çalışmaların sınırlı sayıda olduğu, sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle gerçekleştirilen çalışmaların yetersiz kaldığı, çalışmaların nicel yöntemle ve BEP odaklı gerçekleştirildiği görülmüştür. Mevcut çalışmada sınıf öğretmenlerinin ilkökuldaki özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaçları özel durum çalışmasıyla derinlemesine incelenerek ayrıntılı bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin karşılaştığı zorlukların belirlenmesine yer verilmiştir. Bunun, özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlere rehberlik etmesi beklenmektedir. Ayrıca, özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminde kullanılacak materyallerin, sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda belirlenmesinin, diğer öğretmenlere yol göstereceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlere dair görüşleri ve ihtiyaç duydukları hizmet içi eğitim konularının tespit edilmesinin, bu faaliyetlerin planlanmasında politika yapıcılara önemli katkılar sağlayacağı öngörülmektedir. Bu nedenlerle çalışmada bu sorulara yer verilmiştir.

Çalışmada, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimleri konusunda sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin aldığınız herhangi bir hizmet içi eğitim veya seminer var mı? Bu eğitimler sizce yeterli miydi?
2. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimleri konusunda ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?
3. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi konusunda ne tür konularda desteğe ihtiyaç duyuyorsunuz?
4. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminde kullanılacak öğretim materyalleri konusunda yeterli bilgiye sahip misiniz? Ne tür materyaller kullanıyorsunuz?
5. Hizmet içi eğitimlerin daha etkili olması için ne gibi iyileştirmeler yapılabilir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılarak araştırılan kişilerin yaşantı ve tecrübelerinden kazandıkları bilgilerin sistematik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırmaların amacının genelleme yapmak olmadığı araştırılan durumun geneli hakkında gerçekliği resmetmek olduğundan (Yıldırım & Şimşek, 2016), araştırmacının bir durum ve olayı kişi ya da kişiler üzerinden gerçekleştirmesi ayrıca olayları derinlemesine inceleme fırsatı sunması sebebiyle çalışmada araştırma modeli olarak özel durum yöntemi kullanılmıştır (Creswell, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmaya Bayburt ilinde görev yapan 27 sınıf öğretmeni katılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminde araştırmacı örnekleme hızlı ve kolay bir şekilde ulaşarak zaman, enerji ve maddi kaynak tasarrufu sağlamaktadır (Patton, 2014). Bu bağlamda, araştırmacının görev yaptığı Bayburt ilindeki ilkökullarda

görev yapan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan sınıf öğretmenleri çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Araştırmada yer alan sınıf öğretmenlerine ait kişisel bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma grubuna ilişkin demografik bilgiler

Değişkenler	Grup	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	15	55,5
	Erkek	12	44,4
Yaş (yıl)	21-25	4	14,8
	26-30	14	51,8
	31-40	8	29,6
	41-50	1	3,70
	51+	-	-
Kıdem (yıl)	1-5	5	18,5
	6-10	15	55,5
	11-15	5	18,5
	16-20	2	7,40
	21+	-	-
Öğrenim Durumu	Ön lisans	-	-
	Lisans	20	74,00
	Yüksek lisans	7	26,00
	Doktora	-	-
Toplam		27	100,00

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 15’i (%55,5) kadın, 12’si (%44,4) ise erkektir. Yaşlarına göre sınıf öğretmenlerinin 4’ü (%14,8) 21-25 yaş aralığında, 14’ü (%51,8) 26-30 yaş aralığında, 8’i (%29,6) 31-40 yaş aralığında, 1’i (%3,7) 41-50 yaş aralığındadır. Kıdemlerine göre sınıf öğretmenlerinin 5’i (%18,5) 1-5 yıl arası kıdeme, 15’i (%55,5) 6-10 yıl arası kıdeme, 5’i (%18,5) 11-15 yıl arası kıdeme, 2’si (%7,4) 16-20 yıl arası kıdeme sahiptir. Sınıf öğretmenlerinin 20’si (%74) lisans mezunu iken 7’si (%26) yüksek lisans mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Görüşme formu, ilk kısımda öğretmenlerin kişisel bilgileri (cinsiyet, yaş, kıdem ve öğrenim durumları gibi demografik özelliklerine); ikinci kısım sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin sorulardan oluşmaktadır. Görüşmeler gönüllü olan sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirilmiş olup ortalama olarak 15 dakika sürmüştür. Görüşmeler esnasında katılımcı teyidi alınarak veriler kaydedilmiştir. Ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınan görüşmeler yazılı ortama aktarılarak incelenmiştir. Çalışma için önce 3 sınıf öğretmeniyle pilot çalışma gerçekleştirilmiş bazı dil anlatım ifadeleri düzeltilmiştir. Özel eğitim ve sınıf öğretmenliği alanlarında çalışan 2 uzmandan görüş alınarak veri toplama aracına son hali verilmiştir. Araştırma verileri, 2024 yılında Bayburt ilinde görev yapan sınıf öğretmenleri üzerinden elde edilmiştir. Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra, araştırmanın amacı doğrultusunda veriler toplanmıştır.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen nitel verilerin incelenmesinde temel düzey analizlerden betimsel analiz ileri düzey analiz kapsamında içerik analizi kullanılmıştır (Ekiz, 2013). Betimsel analizde ortaya çıkarılan veriler, içerik analizinde daha kapsamlı ve detaylı bir işlem gerçekleştirilir. Devamında betimsel analiz

çerçevesinde ortaya çıkarılmayan temalar ve kavramlar analizler sonucu belirgin hale getirilebilir. (Ekiz, 2013; Yıldırım & Şimşek, 2016). İçerik analizi yönteminde, benzer veriler belirli kavramlar ve temalar etrafında toplanarak düzenlenir ve okuyucunun anlayabileceği şekilde yorumlanır. Bu doğrultuda, elde edilen veriler düzenlenmiş, sınıf öğretmenlerinin yanıtları frekans analiziyle değerlendirilmiş ve gerektiğinde araştırmacı görüşleri alınarak yorumlamalar yapılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Araştırmada katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3, ... ve Ö27 şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin formda yer alan soruya verdikleri cevaplar neticesinde elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik hizmet içi eğitim durumları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Soru 1. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin aldığınız herhangi bir hizmet içi eğitim veya seminer var mı? Bu eğitimler sizce yeterli miydi?

Tablo 2. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim durumları

Kategori	Kod	Öğretmenler	Frekans (f)
Hizmet içi eğitim durumları	Hayır, almadım.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21, Ö23, Ö25, Ö27	17
	Evet, aldım ama yetersizdi.	Ö4, Ö6, Ö10, Ö14, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö26	9
	Evet, aldım ve yeterliydi.	Ö24	1
Toplam			27

Tablo 2’ye bakıldığında katılımcı sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmının (f=17) özel gereksinimli öğrencilerin eğitimlerine dair herhangi bir eğitim almadıkları görülmektedir. Bu konuda eğitim aldığını ancak aldığı eğitimin yetersiz olduğunu bildiren katılımcı sayısının da 9 olduğu görülmektedir. Bu verilere bakıldığında eğitim alamayan ve aldığı eğitimin yetersiz olduğunu bildiren öğretmenlerin tüm katılımcılar arasında oranının yaklaşık %96 civarında olduğunu göstermektedir. Aldığı eğitimin yeterli olduğunu bildiren sadece 1 katılımcı sınıf öğretmenin olduğu görülmektedir. Özel Eğitim ve Kaynaştırma dersinin eğitim fakültesi müfredatına geç alınması öğretmenlerin bu konuda eğitimlerinin yetersiz olmasının olası nedeni olarak gösterilebilir. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin hizmet içi eğitim veya seminer alma durumlarına yönelik öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö8: “Hayır, bu alanlara yönelik seminer almadım.”

Ö15: “Hizmet içi eğitim almadım.”

Ö17: “Özel eğitilmiş öğrencilerin eğitimine ilişkin bir eğitim yıllar önce bir kere aldığımı hatırlıyorum ancak yeterli değildi. Özel eğitimci öğretmen arkadaşlarımdan sorarak öğrenerek özel gereksinimli öğrencilerime yardımcı olmaya çalıştım. Araştırarak, sorarak, okuyarak kendi imkânlarımla yardımcı olmaya çalıştım.”

Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi sürecinde karşılaştıkları zorluklar aşağıda Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar

Kategori	Kod	Öğretmenler	Frekans (f)
----------	-----	-------------	-------------

Öğrenci odaklı zorluklar	Çocuğun sınıfa uyum ve adaptasyonda sorun yaşaması	Ö3, Ö6, Ö10, Ö11, Ö12, Ö15, Ö19, Ö27	8
	Öğrencinin devamsızlık yapması	Ö1, Ö21, Ö25	3
	Çocuğun eğitim-öğretime istekli olmaması	Ö6, Ö13, Ö21	3
	Öğrencinin çabuk motivasyon kaybı yaşaması	Ö10, Ö26	2
	Öğrencinin özgüven eksikliği yaşaması	Ö15	1
	Öğrendiğini çabuk unutma durumu	Ö16	1
	Öğrencinin öğrenme güçlüğü yaşaması	Ö19	1
Öğretmen odaklı zorluklar	Davranış problemlerinin olması	Ö19	1
	Uygun olmayan sınıf ortamı	Ö1, Ö7, Ö10, Ö14, Ö15, Ö20	6
	Sınıf ortamında öğrenciye gerekli vakti ayıramama	Ö13, Ö22, Ö23	3
	Öğretmenin eğitim-öğretim sürecine dair bilgi eksikliği yaşaması	Ö8, Ö18, Ö21	3
Yönetim ve politika odaklı zorluklar	Veli ile işbirliğinin sağlanamaması	Ö2, Ö9	2
	Özel gereksinimli öğrencilere karşı akran zorbalığı	Ö14	1
	RAM'ların ilgisizliği	Ö10, Ö17	2
	Materyal ve ekipman eksikliği	Ö14, Ö17	2
	İdarenin ilgisiz olması	Ö1, Ö9	2
Aile odaklı zorluklar	Destek eğitim odasının olmaması	Ö17	1
	Özel eğitim öğretmenin olmaması	Ö17	1
	Ailenin çocuğunun durumunu kabullenmemesi	Ö2, Ö4, Ö13, Ö17, Ö24	5
	Ailenin ilgisizliği	Ö1, Ö9	2
Toplam			27

Tablo 3'e bakıldığında katılımcı sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları zorlukların başında çocuğun sınıfa uyumu ve derslere karşı yaşadıkları adaptasyon sorununun geldiği görülmektedir. Ayrıca katılımcılar uygun olmayan sınıf ortamlarının ve materyal eksikliklerinin de bazı zorluklar oluşturduğunu bildirmektedirler. Ailelerin çocuklarının özel eğitime ihtiyaçları olduğunu kabullenememe durumlarının da yaşanan zorluklar arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencinin devamsızlık yapması, eğitim-öğretime istekli olmaması, öğrencinin motivasyon kaybı yaşaması, öğrendiklerini çabuk unutması, öğrencinin özgüven eksikliğinin yanında öğrenme güçlüğü yaşaması ve davranış problemleri gibi öğrenci kaynaklı durumlarda eğitim sürecinde karşılaşılan zorluklar olarak görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli çocuklar için yeterli öğretim tekniği bilmemeleri, çocuklara sınıfta yeterli zaman ayıramamaları ve veliyle iş birliği yapamamaları gibi etkenlerde eğitim-öğretim sürecinde karşılaştıkları zorluklardır. Ayrıca okullarda destek eğitim odalarının ve özel eğitimin öğretmenlerinin bulunmaması da eğitim sürecinde görülen diğer olumsuzluklardır. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin karşılaştıkları zorluklara yönelik öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö2: "Öğrenci velilerinin öğrencinin durumunu kabul etmemesi, çocuğunda herhangi bir problem olmadığını savunması ve veli ile işbirliği yapamamak."

Ö10: "Bu öğrencilerin arkadaşlarıyla uyum problemi yaşamaları. Çok çabuk motivasyon kaybına uğramaları. Eğitim ortamlarının idarelerce bu öğrencilerin gereksinimlerine uygun hazırlanmaması."

Ö14: "Akran zorbalığı, fiziki ortam yetersizliği, ekipman eksikliği."

Ö15: “En çok karşılaştığım sorun sınıfa uyum ve özgüven konusu. Fiziksel şartların ve süreç içi etkenlerin özel gereksinimli öğrencileri çok hesaba katmaması da en temel problemlerden.”

Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi sürecinde desteğe ihtiyaç duydukları alanlar aşağıda Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin ihtiyaç hissettikleri konular

Kategori	Kod	Öğretmenler	Frekans (f)
Destek ihtiyacı olan konular	Öğrenci tanılama	Ö1, Ö2, Ö3, Ö8, Ö9, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö24	12
	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu	Ö2, Ö4, Ö7, Ö10, Ö12, Ö13, Ö19, Ö20, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26	12
	Ölçme ve değerlendirme	Ö1, Ö4, Ö8, Ö11, Ö14, Ö16, Ö19, Ö23, Ö25, Ö26, Ö27	11
	Öğretim için farklı yöntem ve teknikler	Ö3, Ö6, Ö5, Ö11, Ö14, Ö16, Ö19	7
	Problemleri davranışlar	Ö1, Ö2, Ö8, Ö9, Ö12, Ö19	6
	Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) hazırlama eğitimi	Ö2, Ö7, Ö26	3
Toplam			27

Tablo 4’e bakıldığında katılımcı sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin en çok ihtiyaç hissettikleri konular arasında “dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, öğrenci tanılama” 12 katılımcı ile en çok ihtiyaç hissedilen konular olduğu görülmektedir. Ölçme ve Değerlendirme 11 katılımcı, öğretim için farklı yöntem ve teknikler 7 katılımcı ile desteklenmiştir. Problemleri davranışlar 6, BEP hazırlama eğitimi ise 3 katılımcı öğretmen tarafından ihtiyaç hissettikleri konular olarak görülmektedir. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaç hissettikleri konulara yönelik öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö2: “Öğrenci tanılama, problemleri davranış eğitimi, dikkat sorunu”

Ö19: “Özel eğitimde ölçme ve değerlendirme yapma yöntemleri, öğrenci ayırt etme ve öğrencilerin problemleri davranışları hakkında”

Ö26: “En fazla dikkat eksikliği konusunda sonra öğrenci tanılama konusunda ve BEP hazırlamada ihtiyaç hissediyorum.”

Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi sürecinde kullanılan materyaller hakkındaki bilgi durumları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin materyaller hakkındaki bilgi durumları

Kategori	Kod	Öğretmenler	Frekans (f)
Bilgi durumları	Hayır	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö11, Ö12, Ö14, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26	16
	Evet	Ö4, Ö8, Ö9, Ö13, Ö15, Ö17, Ö23	7
	Kısmen	Ö6, Ö10, Ö18, Ö27	4
Toplam			27

Tablo 5’e bakıldığında katılımcı sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitim sürecinde kullanılan materyaller hakkında yaklaşık %60 oranında herhangi bir bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir. Öğretim materyalleri hakkında bilgisinin olduğunu bildiren katılımcıların

oranı yaklaşık %25 iken, materyaller hakkında kısmen de olsa bilgisinin olduğunu bildiren katılımcı sınıf öğretmenlerinin oranının yaklaşık olarak %15 olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin öğretim materyalleri yeterliliğine yönelik öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö16:“Yeterli bilgiye sahip değilim.”

Ö20:“Hayır, sahip değilim.”

Ö27: “Kısmen sahip olduğumu düşünüyorum.”

Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi sürecinde kullandıklarını bildirdikleri materyaller Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin kullandıkları materyaller

Kategori	Kod	Öğretmenler	Frekans (f)
Kullanılan materyaller	Sınıfta bulunan günlük ders araçları	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö11, Ö12, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	12
	Görsel ağırlıklı içerikler	Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö15, Ö16, Ö19	7
	Kavramları somutlaştıran materyaller	Ö4, Ö5, Ö11	3
	Sayı küpleri	Ö10, Ö15	2
	Renk şemaları	Ö9,	1
	Denge ve duyu materyalleri	Ö10	1
	Birden fazla duyuya hitap eden araç-gereçler	Ö2	1
	Sök tak harf kalıpları	Ö15	1
	Geometri kartları	Ö27	1
	Meslek kartları	Ö27	1
Toplam			27

Tablo 6’ya bakıldığında katılımcı sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitim sürecinde kullandıkları materyallerin başında sınıfta bulunan günlük ders araçları ve görsel ağırlıklı içerikler olduğu görülmektedir. Kavramları somutlaştıran materyaller, sayı küpleri, renk şemaları, denge ve duyu materyalleri, sök tak harf kalıpları, geometri kartları, meslek kartları, birden fazla duyuya hitap eden araç-gereçlerin bu süreçte kullanan sınıf öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin kullandıkları öğretim materyallerine yönelik öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö8:“Araştırmalarım sonucu bulduğum yararlı materyalleri kullanmaya çalışıyorum daha çok görsel ağırlıklı içerikler.”

Ö19:“Daha çok seviyeye uygun görseli olan ve genelde renkli basımlar kullanıyorum.”

Ö15:“Genelde okuma yazma üzerine ve temel eğitimde kullandığım için sayı küpleri, sök tak harf kalıpları gibi görsel içeriği zengin materyaller kullanıyorum.”

Ö27: “Kısmen sahip olduğumu düşünüyorum. Vücut birleştirme kartları, meslek kartları, geometrik şekiller kartları, sayı kartları..”

Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerin daha etkili olması hakkındaki görüşleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim önerileri

Kategori	Kod	Öğretmenler	Frekans (f)
Hizmet içi eğitim önerileri	Uygulamalı ve aktif katılımlı eğitimler olmalı	Ö2, Ö4, Ö8, Ö10, Ö16, Ö18, Ö19, Ö23, Ö26, Ö27	10
	Alanında uzman kişilerce eğitimler verilmeli	Ö6, Ö7, Ö11, Ö14, Ö24, Ö25, Ö27	7
	Eğitimlerin süresi ve sıklığı artırılmalı	Ö5, Ö25	2
	İçerik derinleşmeli ve alanlara ayrılmalı	Ö3, Ö22	2
	Tüm paydaşlar eğitime dahil edilmeli	Ö1, Ö2	2
	Farklı illerde eğitimler yapılmalı	Ö20	1
	Öğrenci ihtiyacına göre eğitimler düzenlenmeli	Ö22,	1
	Tüm öğretmenler için zorunlu olmalı	Ö1	1
	Eğitim çıktıları basılı materyal olarak dağıtılmalı	Ö12	1
	Toplam		27

Tablo 7' ye bakıldığında katılımcı sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi ile ilgili öğretmenlere verilecek olan hizmet içi eğitimlerin neler barındırması gerektiğine dair düşüncelerinde öncelikle eğitimlerin uygulamalı ve aktif katılımlı eğitimler olmaları gerektiğini savundukları görülmektedir. Ayrıca alanında uzman kişiler tarafından eğitimlerin verilmesi de katılımcılar tarafından önemli olarak görülmektedir. Eğitimlerin süre ve sıklık bakımından artırılması, derinleştirilmesi, tüm paydaşların eğitimlere dahil edilmesi, eğitimlerin belirli illerin dışında tüm ülke geneline yayılması da vurgulanan başlıklar olarak görülmektedir. Eğitimlerin öğrencilerin ihtiyaçlarına odaklanan, tüm öğretmenler için zorunlu ve eğitim sonucu çıktılarının basılı materyal olarak tüm öğretmen ve paydaşlara dağıtılması da katılımcı sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlere dair yapılmasını istedikleri iyileştirmeler olarak görülmektedir. Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin gerçekleştirilen hizmet içi eğitimlerin iyileştirilmesine yönelik öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö4: "Anlatım yöntemi dışında katılımcıların aktif olarak kullandıkları eğitimde yer aldığı yaparak yaşayarak öğrenmelerinin daha etkili olacağını düşünüyorum."

Ö19: "Yüz yüze eğitimlerin olması taraftarıyım. Yapılacak etkinlikleri yaparak yaşayarak deneyimlemek daha verimli olacaktır."

Ö22: "Sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim yapılabilir. BEP hazırlıyoruz ancak sınıfta uygulama konusunda nasıl yapacağımızı bilmiyoruz."

Ö25: "Sahada öğrencilerin de olduğu ortamlarda ve gerçekten bu işte çok tecrübeli uzman kişiler tarafından eğitim verilmeli."

Çalışma kapsamında verilen sorulardan elde edilen cevaplar neticesinde sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda eşit dağılımlar olduğu görülmüştür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin öğretimine ilişkin ihtiyaç duydukları hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlemek amaçlanmıştır.

Gerçekleştirilen çalışmada sınıf öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi konusunda genel olarak eğitim almadıklarını, eğitim alan öğretmenlerin ise eğitimleri yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Farklı çalışmalara (Altun & Filiz, 2020; Altun & Uzuner, 2016) bakıldığında sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi konusunda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Uzun vd., (2024) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin özel eğitim sınıflarında ders öğretimi yaparken bilgi eksiklerinin olduklarını, Kılıç-Yılmaz & Yangın (2020) sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü konusunda öz yeterliliklerinin ve yaygın gelişimsel bozukluklar kapsamında bilgi düzeylerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda verilen eğitimlerin sınıf öğretmenleri tarafından yeterli görülmemesinin nedeninin eğitimlerin alan uzmanları tarafından verilmemesinden ve uygulamaları bir şekilde eğitim verilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi sırasında bu eğitimlerden daha fazla alması gerektiği görülmektedir.

Öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimde uyum problemi yaşadıkları, sınıf ortamlarının yeterli olmaması, ailelerin çocuklarının durumunu kabullenmemesi, okul idarecilerinin ilgisiz olması gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Benzer çalışmalarda (Himmetoğlu vd., 2022; Uzun vd., 2024) aynı sorunların ortaya koyulduğu görülmüştür. Bu durum sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi konusunda aynı sorunları yaşadığını hala sorunlarına çözüm yolu bulanmadığını şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacı taşıyan bu çalışmada bazı bulgulara ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin en çok ihtiyaç hissettikleri konular ağırlıklı olarak “Öğrenci Tanılama, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, Ölçme ve Değerlendirme, Öğretim İçin Farklı Yöntem ve Teknikler, Problemlerli davranışlar, BEP Hazırlama Eğitimi” şeklinde sıralanmıştır. Sınıf öğretmenlerin en çok ihtiyaç hissettiği konular Öğrenci Tanılama, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu olmuştur. Mevcut çalışma ile Ergin, Akseki ve Deniz’in (2012) sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirdiği çalışmasıyla “dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu” Karasu, Aykut ve Yılmaz’ın (2014) özel eğitim öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik yaptığı çalışmasında öğretmenlerin “öğretim yöntem ve teknikleri, BEP hazırlama konusunda” konusunda eğitime ihtiyaç duydukları ayrıca Saraç ve Çolak (2012) yaptıkları çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin belirlenen öğrenci grubuna gerekli zamanı ayıramadığı öğretim yöntemlerine fazlaca başvurmadıklarını, Uzun ve diğerleri (2024) sınıf kuralı oluşturmada zorluk çekme, ani bir krize çözüm bulamama konularında benzer sonuçlar göstermektedir. Bu bilgiler sınıf öğretmenlerinin özel eğitim alanında eğitim öğretim gerçekleştirirken fazlasıyla problem yaşadıklarını göstermektedir. Çalışmalar bu problemlerin en az on yıldır olduğunu ve halen devam etmekte olduğunu ayrıca bir çözüm yolunun bulunmadığını göstermektedir.

Sınıf öğretmenleri öğretim yaparken sıklıkla görsel materyal kullandıklarını, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik materyaller hakkında yeterli bilgilerinin olmadığını belirtmişlerdir. Serin ve Korkmaz (2014) çalışmaları sonucunda benzer sonuçlara ulaşımlardır. Farklı çalışmalarda (Balo, 2015; Uzun vd., 2024) öğretmenlerin benzer konularda materyal eksikliği yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum sınıf öğretmenlerinin özel eğitim dersi anlatırken fazlaca materyal kullanmadığını yani daha fazla duyuya hitap edemediğini göstermektedir.

Öğretmenlerin bu konudaki hizmet içi eğitimler alanındaki görüşlerinde eğitimlerin uygulamaları olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini, alanında uzman kişilerin eğitimleri vermesi gerektiği, eğitimlerin detaylı, kapsamlı ve sık sık yapılmasının faydalı olacağını ifade etmişlerdir. Ergin, Akseki ve Deniz’in (2012) çalışmalarındaki sınıf öğretmenleri de konuların soyut ve yüzeysel işlendiğini belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgular ve literatür neticesinde sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli bireylerin eğitimi konusunda yeterli seminer, kurs, eğitim almadıklarını, fazlaca sorunla karşılaştıklarını, dikkat eksikliği ve öğrenci tanılama konusunda özellikle desteğe ihtiyaç duyduklarını, materyal eksikliği yaşadıklarını, verilen hizmet içi eğitimlerin yeterli olmadığı belirtilmiştir. Bunlarla birlikte sınıf öğretmenleri yetersiz sınıf ortamlarından, velilerin çocuklarının durumunu kabullenememesinden ve okul idarecilerin ilgisiz olmasından çok fazla sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmanın sonuçları neticesinde şu önerilerde bulunulabilir:

Sınıf öğretmenleri, veliler ve okul idarecilerin birlikte yer aldığı özel gereksinimli öğrencilerin eğitimiyle ilgili eğitimler düzenlenebilir.

Sınıf öğretmenlerine öğrenci tanılama konusunda detaylı eğitimler verilebilir. Eğitimler sonrası basılı kitap, broşür, dergiler dağıtılabilir.

Hizmet içi eğitimlerin alan uzmanları tarafından verilmesi uygulamalı ders anlatımları ve gösterimler yapılarak eğitimlerin içeriklerinin zenginleştirilmesi sağlanabilir.

Hizmet içi eğitimlerin daha sık düzenlenmesi gerçekleştirilebilir.

Hizmet içi eğitimlerin İl Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesinde yapılması sağlanarak her ildeki özel eğitim durumunun analiz edilmesi kolaylaştırılabilir.

Bundan sonraki çalışmalar kapsamında öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçları farklı branşlara yönelik belirlenebilir. Yapılacak olan çalışmalarda öğretmenlerin aday öğretmen, uzman öğretmen ve başöğretmen kıdemlerine göre yorumlanabilir.

Çatışma Beyanı ve Etik Bildirim

Araştırmacıların çalışma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla yaşanabilecek herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

T.C. BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ ETİK KURULU KARARI

Karar tarihi: 23.07.2024

Karar sayısı: 203

Kaynaklar

- Acar, S. (2021). Okul psikolojik danışmanlarının özel eğitim alanında hizmet içi eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi* 11(3), 1498-1515. <https://doi.org/10.24315/tred.858495>
- Altuntaş, E., İlgün, Ş. & Uygun, S. (2021). İlköğretim matematik öğretmenlerinin özel eğitim dersi ve kaynaştırma yoluyla matematik eğitimi hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 21- 38. <https://doi.org/10.29065/usakead.1020053>
- Altun, T., & Filiz, T. (2020). Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 1-22. <https://doi.org/10.24315/tred.537847>

- Altun, T., & Gülben, A. (2009). Okul öncesinde özel gereksinim duyan çocukların eğitimindeki uygulamalar ve karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 253-272.
- Balo, E. D. (2015). İlkokullarda kaynaştırma eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Tez No: 383514) [Yüksek Lisans tezi, Fırat Üniversitesi-Elazığ]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Camadan, F. (2012). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ve BEP hazırlamaya ilişkin öz yeterliklerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 128-138.
- Ekiz, D. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Anı Yayıncılık.
- Ergin, İ., Akseki, B., & Deniz, E. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 55-66.
- Himmetoğlu, B., Shikhkamalova, V., & Bayrak, C. (2022). Problems faced by special education teachers and the role of school principals in solution of these problems. *Trakya Journal of Education*, 12(3), 1597-1618.
- Karasu, N., Aykut, Ç. & Yılmaz, B. (2014). Zihin engelliler öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 15(1) 41-53. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000191
- Kılıç Yılmaz, G. & Yangın, S., (2020). Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü ve yaygın gelişimsel bozukluk türlerine ilişkin farkındalıklarının incelenmesi. *Education Sciences (NWSAES)*, 15(2), 11-33.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). Milli eğitim istatistikleri 2010-2011. Milli Eğitim Bakanlığı. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_12/06021014_meb_istatistikleri_organ_egitim_2010_2011.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). Özel eğitim gören öğrenci sayısı üç kat arttı. Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.meb.gov.tr/ozel-egitim-goren-ogrenci-sayisi-uc-kat-artti/haber/13548/tr_573
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname ve özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24736&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018a). Öğretmenlerimizle 2023'e Projesi. Milli Eğitim Bakanlığı, <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlerimizle-2023e-projesi/icerik/676>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018b). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. Milli Eğitim Bakanlığı. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeliği_07072018.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020a). Milli eğitim istatistikleri 2019-2020. Milli Eğitim Bakanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_09/04144812_meb_istatistikleri_organ_egitim_2019_2020.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (2020b). Hizmet içi Eğitim Planları. Milli Eğitim Bakanlığı. <http://oygm.meb.gov.tr/www/hizmetici-egitim-planlari/icerik/28>
- National Center for Education Statistics. (2019). Students with disabilities. <https://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=64>
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Bütün, M. & Demir, S. B. (Çev. Edt.). Pegem Akademi.
- Saraç, T. & Çolak, A. (2012). Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 13-28.

- Sarılarhamamı, H. & Demirkaya, H. (2021). The place and importance of social studies in training of special required students, *International Journal Of Field Education IJOFE*, 2021, 7 (1), 131-155.
- Serin, M. K. & Korkmaz, İ. (2014). Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 155-169.
- Söğüt, D. A., & Deniz, S. (2018). Rigours which class teachers encounter with preparing individualized education program (IEP) and assessment of views related to inclusive practices. *Erzincan Journal of Education Faculty*, 2(20), 423-443.
- Türk, N. (2011). İlköğretim okullarında uygulanan kaynaştırma eğitimi ile ilgili sosyolojik bir araştırma, (Tez No: 289528) [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Uzun, S., Arı, S., Yıldız, R. & Turhan, Z. (2024) Özel eğitim sınıflarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *OJCES*, 2(3), 30-67. <https://10.5281/zenodo.12523115>.
- Yazıcı, M. S. (2018). Comparing interventions and beliefs about autism and links to interpersonal relatedness in two cities, in Turkey and England (Tez No: 10.24382/726) [Doktora Tezi, University of Plymouth-Plymouth]. Council of Higher Education Thesis Center.
- Yazıcı, M. S. & Cumalı, D. (2022). Sınıf öğretmeni adaylarının özel eğitim uygulama okulundaki öğrencilerle okul deneyimine katılmasının etkilerine ilişkin görüşlerin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(2), 555-573. <https://doi.org/10.24315/tred.868170>
- Yazıcı, M. S. & Uzuner, F. G. (2021). Sınıf öğretmenlerinin özel eğitim alanında katıldıkları eğitimlere yönelik görüşlerinin ve önerilerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 150-187.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.
- Yüçetürk, A. (2022). Sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) yeterlikleri ile tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 766224) [Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi-Diyarbakır]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Bütün bölümler yazarlar tarafından ortak yazılmıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Herhangi bir destek ve teşekkür beyanı bulunmamaktadır.

In-Service Training Needs of Classroom Teachers on the Education of Students with Special Needs: A Case Study

Furkan KELEŞ*, Nurten KELEŞ**, Erdinç DURAK***

Abstract

In this study, it was aimed to determine the in-service training needs of classroom teachers regarding the education of students with special needs. The research was conducted using the special case study method within the scope of qualitative research approaches. Within the scope of this purpose, the study was conducted with 27 volunteer classroom teachers in Bayburt province with the convenience sampling model, one of the purposeful sampling methods. Data were collected using a semi-structured interview form. Content analysis method was used to analyze the data. As a result of the research, it was determined that classroom teachers did not take seminars or courses on the education of students with special needs and that the courses taken were not sufficient. In addition, it was determined that classroom teachers had problems with these students such as adaptation and behavioral problems, indifference of parents and school administrators. On the other hand, it was determined that classroom teachers lacked knowledge about material use and material knowledge in the education of students with special needs. Classroom teachers need support in identifying students with special needs and assessment and evaluation. It was determined that in-service trainings should be more detailed and comprehensive, applied and conducted by field experts. According to the results of the study, it can be suggested that classroom teachers, parents and school administrators should work in cooperation in order for classroom teachers to provide more qualified education to individuals with special needs.

Keywords: Classroom teachers, in-service training, individuals with special needs

Article History

Received: 01/10/2024

Correction: 27/11/2024

Accept: 04/12/2024

* Classroom Teacher, Republic Primary School, 0009-0008-8585-4289, Trabzon, Türkiye, kelesfurkan6161@gmail.com

** Classroom Teacher, Şehit Kadir Tuncer Primary School, 0009-0009-8764-3888, Trabzon, Türkiye, nrtnfrkn@gmail.com,

*** Classroom Teacher, Çobandede Primary School, 0000-0002-2644-1192, Erzurum, Türkiye, erdinc.durak@hotmail.com

For citation: Keleş, F., Keleş, N. ve Durak, E. (2024). In-service training needs of classroom teachers on the education of students with special needs: A case study. *OJCES*, 2(4), 194-220. [https:// 10.5281/zenodo.14556304](https://10.5281/zenodo.14556304)

Article supplement information: This study was presented as an oral presentation titled "Determination of Classroom Teachers' In-Service Training Needs Regarding the Education of Students with Special Needs" at the II International Dede Korkut Education Research Congress.

Introduction

Every individual who comes into the world has many similar characteristics from childhood to adulthood, as well as different characteristics that distinguish them from others. Individuals with special needs refer to individuals who show significant differences from the expected level compared to their peers in terms of their individual characteristics and educational competencies for various reasons from prenatal to postnatal (MEB, 2018). Considering that all individuals in society have equal rights, individuals with special needs have the right to receive education like their peers. Considering that the number of individuals with special needs is increasing in our country as in the whole world (Ministry of National Education (MEB), 2017; MEB, 2020a; National Center for Education Statistics, 2019), classroom teachers are very important in the education of individuals with special needs in primary school. Students with special needs are in classrooms with different learning styles and speeds; therefore, it is extremely important for teachers to develop appropriate teaching strategies on behalf of students.

A student with special needs is defined as a person who differs significantly from his/her peers in terms of personal and developmental characteristics (MEB, 2018b). Special education in Turkey started to emerge in 1940 and has continued to take its modern form with legal regulations until today. The educational needs of students with special needs are realized through inclusion-integration within the framework of equal education opportunities with their peers. Inclusive education is an education model that has been put into practice to ensure that students with special needs benefit from equal opportunities in education (MEB, 2018b). The increase in the number of individuals with special needs in schools has triggered the spread of mainstreaming practices. For these students, education continues in resource rooms and support education classes by preparing Individualized Education Plans (BEP) related to the course needed. BEP is a special education plan that is prepared for the needs and interests of students and enables them to achieve the determined goals in a short time (MEB, 2018; Türk, 2011).

Classroom teachers, who are the first people that individuals with special needs will encounter in primary school years, should also have a high level of competence in terms of special education. Classroom teachers having the necessary equipment in terms of special education and organizing this process well will contribute to the academic and social development of students at an early age. Classroom teachers can undertake an important task and help individuals with special needs to participate in society and provide opportunities for them to realize their potential. When in-service training plans of MEB (2020b) are examined, it is seen that in-service trainings are organized for classroom teachers on special education. When some studies in the literature are examined, it is seen that classroom teachers and prospective classroom teachers, whose opinions about students with special needs are examined, state their opinions about the education of students with special needs, explain whether they are sufficient or not, and state that they should take in-service courses (Altun & Filiz, 2020; Yazıcı & Cumalı, 2022; Yazıcı & Uzuner, 2021). However, there were no studies that investigated which courses classroom teachers would like to take about students with special needs and the adequacy of seminars or courses on this subject. In addition, in order for in-service trainings to be effective, it is very important to determine teacher needs accurately.

Looking at the literature, it was seen that the studies examining the opinions of classroom teachers on the education of students with special needs focused on individualized education programs (Söğüt & Deniz, 2018; Yüçetürk, 2022), and focused on getting the opinions of special education teachers and guidance counselors (Acar, 2021; Karasu, Aykut & Yılmaz, 2014). On the other hand, the experiences of

branch teachers were examined in the studies (Altuntaş, İlgün & Uygun, 2021; Sarılarhamamı & Demirkaya, 2021). In addition, quantitative studies were conducted to examine the effects of intervention programs on students with special needs (Camadan, 2012; Söğüt & Deniz, 2018). When the studies were examined, it was seen that there were a limited number of studies on primary school students, the studies conducted with the opinions of classroom teachers were insufficient, and the studies were conducted with quantitative method and BEP-oriented. In the current study, the needs of classroom teachers regarding the education of students with special needs in primary school were examined in depth with a special case study and revealed in detail.

This study aims to identify the difficulties faced by classroom teachers regarding the education of students with special needs. This is expected to provide guidance especially for new teachers. In addition, it is thought that determining the materials to be used in the education of students with special needs in line with the opinions of classroom teachers will guide other teachers. In addition, it is foreseen that the opinions of classroom teachers on in-service trainings and determining the in-service training topics they need will provide important contributions to policy makers in planning these activities. For these reasons, these questions were included in the study.

The study aimed to determine the in-service training needs of classroom teachers on the education of students with special needs. In this context, answers to the following research questions were sought:

1. Are there any in-service trainings or seminars you have received regarding the education of students with special needs? Do you think these trainings were sufficient?
2. What kind of difficulties do you encounter in the education of students with special needs?
3. What kind of support do you need for the education of students with special needs?
4. Do you have sufficient knowledge about teaching materials that can be used in the education of students with special needs? What kind of materials do you use?
5. What kind of improvements can be made to make in-service trainings more effective?

Method

Research Model

This study was conducted in qualitative research method. In the study, the case study method, one of the qualitative research methods, was used to systematically examine the information gained from the experiences and experiences of the people being researched. Since the purpose of qualitative research is not to generalize but to portray the reality about the generality of the situation under investigation (Yıldırım & Şimşek, 2016), the researcher's realization of a situation and event through a person or persons and the opportunity to examine the events in depth, the special case method was used as the research model in the study (Creswell, 2009).

Study Group

Twenty-seven classroom teachers working in Bayburt participated in the study. Convenience sampling method was used to determine the participants. In convenience sampling method, the researcher saves time, energy and financial resources by reaching the sample quickly and easily (Patton, 2014). In this context, classroom teachers working in primary schools in Bayburt province where the researcher was

working and who volunteered to participate in the study were included in the study group. Personal information of the classroom teachers in the study is presented in Table 1.

Table 1. Demographic information about the study group

Variables	Group	Frequency (f)	Percent (%)
Gender	Female	15	55,5
	Male	12	44,4
Age (years)	21-25	4	14,8
	26-30	14	51,8
	31-40	8	29,6
	41-50	1	3,70
	51+	-	-
	Seniority (years)	1-5	5
	6-10	15	55,5
	11-15	5	18,5
	16-20	2	7,40
	21+	-	-
Education Status	Associate degree	-	-
	License	20	74,00
	Master's degree	7	26,00
	PhD	-	-
Total		27	100,00

As seen in Table 1, 15 (55.5%) of the classroom teachers participating in the study were female and 12 (44.4%) were male. According to their ages, 4 (14.8%) of the classroom teachers were between the ages of 21-25, 14 (51.8%) between the ages of 26-30, 8 (29.6%) between the ages of 31-40, and 1 (3.7%) between the ages of 41-50. According to their seniority, 5 (18.5%) of the classroom teachers have 1-5 years of seniority, 15 (55.5%) have 6-10 years of seniority, 5 (18.5%) have 11-15 years of seniority, and 2 (7.4%) have 16-20 years of seniority. While 20 (74%) of the classroom teachers were bachelor's degree graduates, 7 (26%) were master's degree graduates.

Data Collection Tools

The data of this study were obtained through a semi-structured interview form prepared by the researchers. The first part of the interview form consisted of questions about teachers' personal information (demographic characteristics such as gender, age, seniority and educational status); the second part consisted of questions about classroom teachers' education of students with special needs. The interviews were conducted with volunteer classroom teachers and lasted 15 minutes on average. During the interviews, participant confirmation was obtained and the data were recorded. The interviews, which were recorded with a voice recorder, were transcribed and analyzed. Before the study, a pilot study was conducted with 3 classroom teachers and some language expressions were corrected. The data collection tool was finalized after receiving the opinions of 2 experts working in the fields of special education and classroom teaching. The research data were obtained from classroom teachers working in Bayburt province in 2024. After obtaining the necessary permissions for the research, data were collected in line with the purpose of the study.

Data Analysis

In analyzing the qualitative data obtained in the study, descriptive analysis from basic level analysis and content analysis within the scope of advanced level analysis were used (Ekiz, 2013). The data uncovered in descriptive analysis is subjected to a more comprehensive and detailed process in content analysis. Subsequently, themes and concepts that cannot be revealed within the framework of descriptive analysis can be made explicit as a result of the analysis (Ekiz, 2013; Yıldırım & Şimşek, 2016). In the content analysis method, similar data are collected and organized around certain concepts and themes and interpreted in a way that the reader can understand. In this direction, the data obtained were organized, the responses of the classroom teachers were evaluated by frequency analysis and interpretations were made by taking the opinions of the researchers when necessary (Yıldırım & Şimşek, 2016). The participants were coded as T1, T2, T3, ... and T27.

Findings

The findings obtained as a result of the answers given by the classroom teachers to the question in the form are presented below. The in-service training status of classroom teachers for the education of students with special needs is shown in Table 2.

Question 1. Are there any in-service trainings or seminars you have received regarding the education of students with special needs? Do you think these trainings were sufficient?

Table 2. *In-service training status of teachers*

Category	Code	Teachers	Frequency (f)
In-service training status	No, I didn't.	T1, T2, T3, T5, T7, T8, T9, T11, T12, T13, T15, T16, T19, T21, T23, T25, T27	17
	Yes, I did, but it was insufficient.	T4, T6, T10, T14, T17, T18, T20, T22, T26	9
	Yes, I did, and it was enough.	T24	1
Total			27

Table 2 shows that most of the participant classroom teachers (f=17) did not receive any training on the education of students with special needs. It is also seen that the number of participants who reported that they received training on this subject but that the training they received was inadequate was 9. These data show that the rate of teachers who did not receive training and reported that the training they received was inadequate is around 96% among all participants. It is seen that there is only 1 participant classroom teacher who reported that the training he received was sufficient. The late introduction of the Special Education and Inclusion course to the curriculum of the faculty of education can be shown as a possible reason for the inadequate training of teachers on this subject. Teachers' views on the status of receiving in-service training or seminars on the education of students with special needs are presented below.

T8: "No, I did not receive seminars on these areas."

T15: "I did not receive in-service training."

T17: "I remember that I received a training on the education of students with special needs once years ago, but it was not enough. I tried to help my students with special needs by asking and learning from

my special education teacher friends. I tried to help them with my own means by researching, asking, reading.”

The difficulties encountered by classroom teachers during the education process of students with special needs are presented in Table 3 below.

Table 3. *Challenges faced by teachers*

Category	Code	Teachers	Frequency (f)
Student-oriented challenges	The child has problems with adaptation and adaptation to the classroom	T3, T6, T10, T11, T12, T15, T19, T27	8
	Absenteeism of the student	T1, T21, T25	3
	The child's lack of interest in education	T6, T3, T21	3
	Quick loss of motivation of the student	T10, T26	2
	Lack of self-confidence of the student	T15	1
	Forgetting what you have learned quickly	T16	1
	The student has learning difficulties	T19	1
	Behavioral problems	T19	1
Teacher-oriented challenges	Inappropriate classroom environment	T1, T7, T10, T14, T15, T20	6
	Not being able to allocate the necessary time to the student in the classroom environment	T13, T22, T23	3
	The teacher's lack of knowledge about the teaching-learning process	T8, T18, T21	3
	Failure to ensure cooperation with parents	T2, T9	2
	Peer bullying against students with special needs	T14	1
Governance and policy-oriented challenges	Apathy of RAMs	T10, T17	2
	Lack of materials and equipment	T14, T17	2
	Indifference of the administration	T1, T9	2
	Lack of a support education room	T17	1
	Lack of special education teachers	T17	1
Family-oriented challenges	The family's failure to accept their child's condition	T2, T4, 13, 17, 24	5
	Family apathy	T1, T9	2
	Total		27

When Table 3 is examined, it is seen that the main difficulties encountered by the participant classroom teachers in the education process of students with special needs are the adaptation of the child to the classroom and the adaptation problem they experience against the lessons. Participants also reported that inappropriate classroom environments and lack of materials also pose some difficulties. It is seen that families' inability to accept that their children need special education is also among the difficulties experienced. In addition, student absenteeism, lack of enthusiasm for education, loss of motivation, forgetting what they have learned quickly, lack of self-confidence, learning difficulties and behavioral problems are seen as difficulties encountered in the education process. Classroom teachers' lack of knowledge of adequate teaching techniques for children with special needs, their inability to allocate sufficient time to children in the classroom, and their inability to cooperate with parents are some of the difficulties encountered in the education process. In addition, the lack of support education rooms and special education teachers in schools are other negativities seen in the education process.

Teachers' views on the difficulties faced by teachers regarding the education of students with special needs are presented below.

T2: "The fact that the student's parents do not accept the student's situation, argue that there is no problem in their child, and not being able to cooperate with the parents."

T10: "These students have adaptation problems with their friends. They lose motivation very quickly. Educational environments are not prepared by administrations in accordance with the needs of these students."

T14: "Peer bullying, lack of physical environment, lack of equipment."

T15: "The most common problem I face is adaptation to the classroom and self-confidence. The fact that physical conditions and in-process factors do not take students with special needs into account is one of the most fundamental problems."

The areas where classroom teachers need support in the education process of students with special needs are presented in Table 4 below.

Table 4. Topics that teachers feel the need for

Category	Code	Teachers	Frequency (f)
Topics in need of support	Student identification	T1, T2, T3, T8, T9, T13, T15, T17, T18, T21, T22, T24	12
	Attention deficit and hyperactivity disorder	T2, T4, T7, T10, T12, T13, T19, T20, T22, T24, T25, T26	12
	Measurement and evaluation	T8, T8, T11, T14, T16, T19, T23, T25, T26, T27	11
	Different methods and techniques for teaching	T3, T6, T5, T11, T14, T16, T19	7
	Problematic behaviors	T1, T2, T8, T9, T12, T19	6
	Individualized Education Plan (IEP) preparation training	T2, T7, T26	3
	Total		27

When Table 4 is examined, it is seen that "attention deficit and hyperactivity disorder, student identification" were the most needed topics with 12 participants among the topics that the participant classroom teachers felt most needed regarding the education of students with special needs. Measurement and Evaluation was supported by 11 participants and different methods and techniques for teaching was supported by 7 participants. Problematic behaviors and IEP preparation training were seen as the topics that teachers felt they needed by 6 and 3 participants, respectively. Teachers' views on the issues that teachers feel the need for the education of students with special needs are presented below.

T2: "Student identification, problematic behavior training, attention problem"

T19: "About measurement and evaluation methods in special education, student differentiation and problematic behaviors of students"

T26: "I feel the most need in attention deficit, then in student identification and IEP preparation."

The knowledge of classroom teachers about the materials used in the education process of students with special needs is presented in Table 5.

Table 5. *Teachers' knowledge about the materials*

Category	Code	Teachers	Frequency (f)
Knowledge states	No.	T1, T2, T3, T5, C7, T11, T12, T14, T16, T19, T20, T21 T22, T24, T25, T26	16
	Yes	T8, T8, T9, T13, T15, T17, T23	7
	Partially	T6, T10, T18, T27	4
	Total		27

Table 5 shows that approximately 60% of the participant classroom teachers do not have any knowledge about the materials used in the education process of students with special needs. While the rate of participants who reported that they had knowledge about instructional materials was approximately 25%, the rate of participant classroom teachers who reported that they had some knowledge about the materials was approximately 15%. Teachers' views on the adequacy of teaching materials for the education of students with special needs are presented below.

T16: "I do not have enough information."

T20: "No, I do not."

T27: "I think I have partially."

The materials that classroom teachers reported using in the education process of students with special needs are presented in Table 6.

Table 6. *Materials used by teachers*

Category	Code	Teachers	Frequency (f)
Materials used	Daily teaching aids in the classroom	T1, T2, T3, T6, T7, T11, T12, T21, T22, T23, T24, T25	12
	Visual-oriented content	T8, T9, T11, T12, T15, T16, T19	7
	Materials that concretize concepts	T4, T5, T11	3
	Number cubes	T10, T15	2
	Color schemes	T9,	1
	Balance and sensory materials	T10	1
	Tools that appeal to more than one sense	T2	1
	Disassemble letter molds	T15	1
	Geometry cards	T27	1
	Occupation cards	T27	1
Total		27	

When Table 6 is examined, it is seen that the primary materials used by the participant classroom teachers in the education process of students with special needs are the daily teaching tools and visual-oriented contents in the classroom. It is seen that materials that concretize concepts, number cubes, color schemes, balance and sensory materials, disassemble and assemble letter patterns, geometry cards, vocational cards, tools that appeal to more than one sense are used by classroom teachers in this process.

Teachers' views on the teaching materials used by teachers for the education of students with special needs are presented below.

T8: "I try to use useful materials that I find as a result of my research, mostly visual content."

T19: "I mostly use visuals that are appropriate for the level and usually color prints."

T15: "I use materials rich in visual content such as number cubes, disassemble and assemble letter patterns because I use them mostly in literacy and basic education."

T27: "I think I have partially. Body combination cards, occupation cards, geometric shapes cards, number cards..."

The opinions of classroom teachers on the effectiveness of in-service trainings are presented in Table 7.

Table 7. *Teachers' in-service training suggestions*

Category	Code	Teachers	Frequency (f)
In-service training recommendations	Trainings should be hands-on and with active participation	T2, T4, T8, T10, T16, T18, T19, T23, T26, T27	10
	Trainings should be provided by experts in the field	T6, T7, T11, T14, T24, T25, T27	7
	Duration and frequency of trainings should be increased	T5, T25	2
	Content should be deepened and divided into areas	T3, T22	2
	All stakeholders should be involved in training	TR1, TR2	2
	Trainings should be organized in different provinces	T20	1
	Trainings should be organized according to student needs	T22,	1
	Should be compulsory for all teachers	T1	1
	Training outputs should be distributed as printed material	T12	1
	Total		27

When Table 7 is examined, it is seen that the participant classroom teachers, in their thoughts about what in-service trainings to be given to teachers about the education of students with special needs should include, first of all, it is seen that the trainings should be applied and active participation trainings. In addition, it is also seen as important by the participants that trainings should be given by experts in their field. Increasing the duration and frequency of the trainings in terms of duration and frequency, deepening them, including all stakeholders in the trainings, and spreading the trainings throughout the country beyond certain provinces are also emphasized. Improvements that participant classroom teachers would like to see regarding in-service trainings are that the trainings should focus on the needs of students, should be compulsory for all teachers, and that the outcomes of the trainings should be distributed as printed materials to all teachers and stakeholders. Teachers' opinions on the improvement of in-service trainings on the education of students with special needs are presented below.

T4: "Apart from the lecture method, I think that learning by doing and experiencing, in which the participants actively take part in the training, will be more effective."

T19: "I am in favor of face-to-face trainings. It will be more efficient to experience the activities to be done by doing and experiencing them."

T22: "In-service training can be organized for teachers who have mainstreaming students in their classrooms. We prepare IEPs but we do not know how to implement them in the classroom."

T25: "Training should be given in the field with students and by experts who are really experienced in this field."

As a result of the answers obtained from the questions given within the scope of the study, when the answers given according to the gender of the classroom teachers were examined, it was seen that there were equal distributions in line with the answers given by the teachers.

Discussion, Conclusion and Recommendations

In this study, it was aimed to determine the in-service training needs of classroom teachers regarding the teaching of students with special needs.

In the study conducted, classroom teachers stated that they generally did not receive training on the education of students with special needs, and that the teachers who received training did not find the training sufficient. When different studies (Altun & Filiz, 2020; Altun & Uzuner, 2016) were examined, similar results were found regarding the education of students with special needs. In their study, Uzun et al. (2024) stated that classroom teachers lacked knowledge while teaching in special education classes, Kılıç-Yılmaz & Yangın (2020) stated that classroom teachers' self-efficacy in learning disabilities and knowledge levels within the scope of pervasive developmental disorders were insufficient. It is thought that the reason why the trainings given in this field are not considered sufficient by classroom teachers is that the trainings are not given by experts in the field and training is not given in a practical way. In addition, it is seen that classroom teachers should receive more of these trainings during undergraduate education.

Teachers stated that students with special needs had problems such as adaptation problems in education, inadequate classroom environments, families not accepting the situation of their children, and school administrators being indifferent. Similar studies (Himmetoğlu et al., 2022; Uzun et al., 2024) revealed the same problems. This situation can be interpreted as that classroom teachers have the same problems about the education of students with special needs and still have not found solutions to their problems.

In this study, which aims to determine the in-service training needs of classroom teachers regarding the education of students with special needs, some findings were obtained. The topics that classroom teachers felt most in need of training were mainly listed as "Student Identification, Attention Deficit and Hyperactivity Disorder, Measurement and Evaluation, Different Methods and Techniques for Teaching, Problematic Behaviors, BEP Preparation Training". Student Identification, Attention Deficit Hyperactivity Disorder and Attention Deficit Hyperactivity Disorder were the subjects that classroom teachers felt most in need. In the current study and Ergin, Akseki, and Deniz's (2012) study with classroom teachers, "attention deficit and hyperactivity disorder" and Karasu, Aykut, and Yılmaz's (2014) study on determining the in-service training needs of special education teachers, "teaching methods and techniques, In their study, Saraç and Çolak (2012) found that classroom teachers could not

allocate the necessary time to the determined student group and could not apply teaching methods much, Uzun et al. (2024) showed similar results in terms of having difficulty in establishing classroom rules and not being able to find a solution to a sudden crisis. This information shows that classroom teachers experience a lot of problems while teaching in the field of special education. Studies show that these problems have existed for at least ten years and are still continuing and that there is no solution.

Classroom teachers stated that they frequently used visual materials while teaching and that they did not have sufficient knowledge about materials for the education of students with special needs. Serin and Korkmaz (2014) reached similar results in their study. In different studies (Balo, 2015; Uzun et al., 2024), it was concluded that teachers lacked materials on similar issues. This situation shows that classroom teachers cannot use much material while teaching special education lessons, that is, they cannot appeal to more senses.

In the opinions of teachers on in-service trainings on this subject, they stated that trainings should be carried out as applications, that experts in the field should provide the trainings, and that it would be useful to conduct detailed, comprehensive and frequent trainings. The classroom teachers in the study of Ergin, Akseki and Deniz (2012) also stated that the subjects were abstract and superficial.

As a result of the findings and the literature, it was stated that classroom teachers did not receive sufficient seminars, courses and trainings on the education of individuals with special needs, that they faced many problems, that they needed support especially in attention deficit and student identification, that they lacked materials, and that the in-service trainings provided were not sufficient. In addition to these, classroom teachers stated that they faced many problems due to inadequate classroom environments, parents' inability to accept their children's situation and school administrators' lack of interest. As a result of the results of the research, the following suggestions can be made:

Trainings on the education of students with special needs can be organized with the participation of classroom teachers, parents and school administrators.

Classroom teachers can be given detailed training on student identification. Printed books, brochures and magazines can be distributed after the trainings.

In-service trainings can be given by experts in the field and the content of the trainings can be enriched through practical lectures and demonstrations.

In-service trainings can be organized more frequently.

In-service trainings can be organized within the Provincial Directorates of National Education, making it easier to analyze the special education situation in each province.

Within the scope of future studies, in-service training needs of teachers can be determined for different branches. In future studies, it can be interpreted according to the seniority of teachers as candidate teachers, expert teachers and head teachers.

Conflict Declaration and Ethical Statement

The researchers do not have any conflict of interest with other persons and institutions related to the study.

T.C. BAYBURT UNIVERSITY RECTORATE ETHICS COMMITTEE DECISION

Date of decision: 23.07.2024

Decision number: 203

References

- Acar, S. (2021). Okul psikolojik danışmanlarının özel eğitim alanında hizmet içi eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi* 11(3), 1498-1515. <https://doi.org/10.24315/tred.858495>
- Altuntaş, E., İlgün, Ş. & Uygun, S. (2021). İlköğretim matematik öğretmenlerinin özel eğitim dersi ve kaynaştırma yoluyla matematik eğitimi hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 21- 38. <https://doi.org/10.29065/usakead.1020053>
- Altun, T., & Filiz, T. (2020). Sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerin eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 1-22. <https://doi.org/10.24315/tred.537847>
- Altun, T., & Gülben, A. (2009). Okul öncesinde özel gereksinim duyan çocukların eğitimindeki uygulamalar ve karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 253-272.
- Balo, E. D. (2015). İlkokullarda kaynaştırma eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Tez No: 383514) [Yüksek Lisans tezi, Fırat Üniversitesi-Elazığ]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Camadan, F. (2012). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ve BEP hazırlamaya ilişkin öz yeterliklerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 128-138.
- Ekiz, D. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Anı Yayıncılık.
- Ergin, İ., Akseki, B., & Deniz, E. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 55-66.
- Himmetoğlu, B., Shikhkamalova, V., & Bayrak, C. (2022). Problems faced by special education teachers and the role if school principals in solution of these problems. *Trakya Journal of Education*, 12(3), 1597-1618.
- Karasu, N., Aykut, Ç. & Yılmaz, B. (2014). Zihin engelliler öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 15(1) 41-53. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000191
- Kılıç Yılmaz, G. & Yangın, S., (2020). Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü ve yaygın gelişimsel bozukluk türlerine ilişkin farkındalıklarının incelenmesi. *Education Sciences (NWSAES)*, 15(2), 11-33.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). Milli eğitim istatistikleri 2010-2011. Milli Eğitim Bakanlığı. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_12/06021014_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2010_2011.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). Özel eğitim gören öğrenci sayısı üç kat arttı. Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.meb.gov.tr/ozel-egitim-goren-ogrenci-sayisi-uc-kat-artti/haber/13548/tr_573
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname ve özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24736&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018a). Öğretmenlerimizle 2023'e Projesi. Milli Eğitim Bakanlığı, <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlerimizle-2023e-projesi/icerik/676>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018b). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. Milli Eğitim Bakanlığı. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeliği_07072018.pdf

- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020a). Milli eğitim istatistikleri 2019-2020. Milli Eğitim Bakanlığı. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_09/04144812_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2019_2020.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (2020b). Hizmet içi Eğitim Planları. Milli Eğitim Bakanlığı. <http://oygm.meb.gov.tr/www/hizmetici-egitim-planlari/icerik/28>
- National Center for Education Statistics. (2019). Students with disabilities. <https://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=64>
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Bütün, M. & Demir, S. B. (Çev. Edt.). Pegem Akademi.
- Saraç, T. & Çolak, A. (2012). Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 13-28.
- Sarılarhamamı, H. & Demirkaya, H. (2021). The place and importance of social studies in training of special required students, *International Journal Of Field Education IJOFE*, 2021, 7 (1), 131-155.
- Serin, M. K. & Korkmaz, İ. (2014). Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 155-169.
- Söğüt, D. A., & Deniz, S. (2018). Rigours which class teachers encounter with preparing individualized education program (IEP) and assessment of views related to inclusive practices. *Erzincan Journal of Education Faculty*, 2(20), 423-443.
- Türk, N. (2011). İlköğretim okullarında uygulanan kaynaştırma eğitimi ile ilgili sosyolojik bir araştırma, (Tez No: 289528) [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi-Isparta]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Uzun, S., Arı, S., Yıldız, R. & Turhan, Z. (2024) Özel eğitim sınıflarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *OJCES*, 2(3), 30-67. <https://10.5281/zenodo.12523115>.
- Yazıcı, M. S. (2018). Comparing interventions and beliefs about autism and links to interpersonal relatedness in two cities, in Turkey and England (Tez No: 10.24382/726) [Doktora Tezi, University of Plymouth-Plymouth]. Council of Higher Education Thesis Center.
- Yazıcı, M. S. & Cumalı, D. (2022). Sınıf öğretmeni adaylarının özel eğitim uygulama okulundaki öğrencilerle okul deneyimine katılmasının etkilerine ilişkin görüşlerin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(2), 555-573. <https://doi.org/10.24315/tred.868170>
- Yazıcı, M. S. & Uzuner, F. G. (2021). Sınıf öğretmenlerinin özel eğitim alanında katıldıkları eğitimlere yönelik görüşlerinin ve önerilerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 150-187.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.
- Yüçetürk, A. (2022). Sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) yeterlikleri ile tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No: 766224) [Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi-Diyarbakır]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Authors' Declaration of Contribution

All chapters were co-written by the authors.

Statement of Support and Acknowledgment

There are no statements of support and thanks.